

UTREDNING AV LOKALE TILTAK I FORBINDELSE MED UTBRUDET AV COVID 19 KORONAVIRUS

Vedlegg:

1. Vedlikeholdstiltak Øyer kommune
2. Kartleggingsnotat fra Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

FSK-sak 34/2020

Sammendrag:

Kommunedirektøren legger fram vurderinger av de momenter som ble vedtatt utredet i sak 34/2020, og tilrår fire tiltak i Øyer kommune i forbindelse med korona-virusutbruddet.

Saksutredning og vurdering:

Investeringsprosjekter og vedlikeholdstiltak

Øyer kommunes investeringsplan 2020-2023 er gjennomgått med tanke på prosjekter som kan forseres. Vurderingen er gjort med tanke på prosjekter som kan settes i gang raskt, og som vil kunne gi sysselsetting av lokal arbeidskraft. I gjeldende investeringsplan er det ikke mer enn fire mindre prosjekter som vurderes som aktuelle, ut fra mulighet for rask oppstart og lokal sysselsettingseffekt. Disse prosjektene er:

Prosjekt	Kostnad	Planlagt i år
Tingberg – Sikring av skranke og adgangskontroll	400	2022
Øyer helsehus – bytte av vinduer	400	2022
Idrettshallene – bord og stoler	220	2022
Solvang amfi – høytaleranlegg	320	2022
<i>Totalt</i>	<i>1 340</i>	

Kommunedirektøren tilrår at disse prosjektene framskyndes, og at dette finansieres ved økte låneopptak i 2020.

Å framskynde eller igangsette andre større investeringsprosjekter vil kreve prosjektering, og er ikke nærmere vurdert på nåværende tidspunkt. Det er videre foretatt en gjennomgang av kommunens vedlikeholdsplan. Fra denne er det tiltak i størrelsesorden 12,9 millioner kr som vurderes som aktuelle ut fra rask igangsetting og mulighet for lokal sysselsettingseffekt. Vedlegg 1 i saken. Dette er imidlertid vedlikeholdstiltak, som kommunen ikke kan ta opp lån til. Listen som er utarbeidet kan benyttes dersom kommunen tilføres

ekstraordinære vedlikeholdsmidler fra sentralt hold. Videre prioritering av tiltakene vil da bli foretatt.

Anskaffelsesregelverket legger til rette for at innkjøp kan gjennomføres raskt, og det er mulig å tilpasse anskaffelsesprosesser til den ekstraordinære situasjonen vi nå står overfor. KS har utarbeidet en oversikt over de muligheter oppdragsgiver bør være oppmerksom på, dette er gjort kjent i administrasjonen i Øyer.

Kostnadsoverslag over kommunens merutgifter og mindreinntekter

Den økonomiske situasjonen i kommunene påvirkes sterkt av koronautbruddet, både gjennom reduserte skatteinntekter, andre inntektsbortfall og kostnadsøkninger. Stortinget har gjort følgende anmodningsvedtak overfor regjeringa i forbindelse med behandling av koronatiltakspakker:

«Stortinget ber regjeringen om å kompensere kommunene og fylkeskommunene for urimelige virkninger av skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med håndteringen av smittesituasjonen og endret økonomisk utvikling siden vedtatt statsbudsjett.»

Det er fortsatt behov for klarere presisering av hvilken kompensasjon for økte utgifter og reduserte inntekter som faktisk kan forventes i kommunene. Dette vil være helt avgjørende for å kunne opprettholde tjenestetilbudet og bidra til aktivitet i lokalt næringsliv.

16. april skal det rapporteres til Fylkesmannen i Innlandet hvilke merutgifter og mindreinntekter Øyer kommune har hatt hittil som følge av koronasituasjonen, samt anslag på videre utvikling. Dette skal rapporteres videre til sentralt hold, og det forventes oppfølging av de forpliktelser som ligger i Stortingets anmodningsvedtak når regjeringa legger fram revidert nasjonalbudsjett 12. mai. Rapporteringen er under utarbeidelse, og vil bli ettersendt/framlagt for formannskapet.

Per dags dato er det kjent at kommunene får økt rammetilskudd som følge av koronasituasjonen, for Øyer utgjør dette 3,8 millioner kroner. Videre er det tallfesta at bortfall av foreldrebetaling i barnehage og SFO i perioden 13. mars – 13. april kompenseres med 855.000 kroner for Øyer. Dette dekker ikke kommunens samla merutgifter og inntektsbortfall slik situasjonen ser ut i dag.

Anslag på merutgifter og ikke minst reduserte skatteinntekter er fortsatt svært usikre, og må følges tett framover. Videre utvikling er også høyst usikker, og avhenger av hvilke tiltak og restriksjoner som skal gjelde framover, samt utvikling av sykdomsbilde og smittespredning i kommunen og regionen. Anslag som foreligger per nå er følgende, men oppdateres løpende:

Tiltak	Beløp i tusen kroner
Ansatte i karantene	1 500
Administrativt arbeid	1 200
Innkjøp	650
Bortfall av barnehagebetaling	636

Bortfall av brukerbetaling i SFO	336
Bortfall av leieinntekter	200
Koronatelefon og testing	100
Ekstravakter og overtid	100
Funksjonstillegg og beredskapsvakter	80
Koronasenger – samarbeid i Helseregionen	400
Tapte skatteinntekter (<i>anslag fortsatt usikkert</i>)	
<i>Listen er ufullstendig og under utarbeidelse</i>	
SUM	5 202
<i>Beløp pr. dato.</i>	

Kommunedirektøren legger til grunn at Stortingets anmodningsvedtak følges opp gjennom revidert nasjonalbudsjett, og at kommunene reelt kompenseres for merutgifter og innteksttap som følge av virusutbruddet. Per dags dato er vurderingene i Øyer kommune at løpende utgifter dekkes, kommunens likviditetssituasjon følges nøye som følge av dette.

Kartlegging av behov for arbeidskraft i landbruket

For å kartlegge behovet for arbeidskraft innenfor landbruket har landbrukskontoret i Lillehammerregionen utarbeidet et eget kartleggingsnotat, vedlegg 2. Notatet er tredelt og beskriver 1) behov for arbeidskraft i landbruket i Øyer, 2) muligheter for å sysselsette lokale arbeidstakere og 3) hvordan det skal sikres størst mulig normal drift i næringen. Det er gjort vurderinger for de ulike punktene for både jordbruk og skogbruk. Notatet beskriver på en god måte utfordringer som ses innenfor næringa som følge av situasjonen, og de tiltak som landbrukskontoret har iverksatt. I tillegg til notatet og de tiltak som nevnes her, har landbrukskontoret sendt ut brev til alle bønder før påske, med fokus på psykisk helse i landbruket. I brevet er det satt opp direktenummer til et bredt utvalg av kontaktpersoner.

Lokale tiltak for å lette den økonomiske situasjonen for innbyggere, næringsliv, lag og foreninger

Kommunale avgifter og eiendomsskatt

Øyer kommune fakturerer nærmere 82 millioner kroner i eiendomsskatt og kommunale avgifter i 2020. Betaling skjer i hovedsak gjennom fire terminer, der første termin hadde forfall 20. mars. Avgiftene fordeler seg slik:

Type avgift	Beløp
Eiendomsskatt	37,1 millioner
Avløp	15,1 millioner
Vann	14,1 millioner
Renovasjon	12,4 millioner
Feiing	2,3 millioner
Slam	0,9 millioner

Koronakrisen rammer mange, både lønsmottakere, næringsdrivende og bedrifter. Kommunedirektøren anbefaler at alle betalingsvarsler vil gå ut som vanlig. Det er viktig at alle

som kan og vil gjøre opp får betalt. Bedrifter og enkeltpersoner som opplever betalingsvansker som følge av bortfall av inntekt bes ta kontakt med kemnerkontoret.

Rentefritak ved utsatt betaling inntektsføres i kemnerkontorets regnskap og inngår i finansieringen av fellesenhet skatt og innfordring. Anslagsvis for 2020 betyr dette ca 150.000 kroner for Øyer. Rentefritak har ikke vært tema i de tre andre deltakerkommunene i Fellesenhet Skatt og innfordring. Kommunedirektøren anbefaler ikke rentefritak ved utsatt betaling, men viser til henstilling om å ta kontakt med kemnerkontoret ved betalingsvansker.

Økonomisk sosialhjelp

Pandemisituasjonen kan føre til at flere personer kan ha rett til økonomisk sosialhjelp og Øyer kommune kan påregne økte utgifter som følge av dette. Hvis man ikke har andre muligheter til å forsørge seg selv, som for eksempel gjennom jobb, andre inntekter eller egne midler, kan man ha rett til økonomisk sosialhjelp. Alle har rett til å søke om økonomisk sosialhjelp og til å få en individuell vurdering av søknaden sin. Ved søknad om økonomisk sosialhjelp vil NAV vurdere om det er ekstrautgifter på bakgrunn av dagens situasjon som det bør tas hensyn til. Kommunedirektøren mener at den enkeltes behov for økonomisk sosialhjelp er en rettighet som vil ivaretas innenfor gjeldende regelverk og foreslår derfor ingen ytterligere tiltak.

Næringslivet

Interkommunalt politisk råd i Lillehammer – regionen har opprettet et hjelpekorps som skal bistå næringslivet i regionen med å dra nytte av nye og gamle støtteordninger. Hjelpekorps- et skal jobbe direkte med bedriftene, hjelpe med å finne relevante støtteordninger og konkret bistå bedriftene med å sende søknader.

Det er budsjettert med 0,9 millioner kroner i tilskudd via kommunale næringsfondsmidler i 2020, dette inkluderer tilskudd til skiløyper på 0,2 millioner kroner og medlemsbidrag til Visit Lillehammer (kr 42.339). Øyer kommunes kommunale næringsfond har per 1.1.2020 en saldo på 935.000 kroner. Formålet med det kommunale næringsfondet er å styrke næringsutvikling og sysselsetting. Kommunens prioriteringer skal skje på bakgrunn av vedtatte planer for regionale og lokale utviklingsområder. Næringsfondene nyttes til tiltak med formål å fremme næringsutvikling gjennom kommunal tilrettelegging samt støtte til nyetableringer og videreutvikling av eksisterende bedrifter.

Det vises til Retningslinjer for bruk og forvaltning av kommunale næringsfond i Øyer kommune. For å kunne målrette tiltakene mot å sikre fortsatt drift for lokale bedrifter må retningslinjenes punkt 5 «Ikke støtteverdige tiltak» kunne fravikes. Kommunestyret som forvaltningsmyndighet for fondene må gi sin tilslutning til dette. Individuelle konkrete søknader skal vurderes av Lillehammer Region Vekst og behandles av Formannskapet. Det tilrås ikke på nåværende tidspunkt å øke bruken av næringsfondsmidler, men dette kan vurderes på et senere tidspunkt.

Lag og foreninger

Lag og foreninger rammes i stor grad av sviktende inntekter. Regjeringen har presentert en kompensasjonsordning for idretten og frivilligheten på totalt ca 600 millioner kroner.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/forskrift-om-midlertidig-kompensasjonsordning-for-arrangorer-i-frivillighets-og-idrettssektoren-ved-avlysning-stenging-eller-utsettelse-av-arrangementer-som-folge-av-covid-19/id2696763/>

Ordningen er ment å kompensere for bortfall av inntekter fra billettsalg og deltakeravgifter, samt merutgifter som følge av at arrangementer må avlyses eller utsettes.

Forskriften sier ingenting om for eksempel tapte inntekter man går glipp av som funksjonærer. Vi vet at flere idrettslag, også i Øyer, er avhengige av dugnadsinntekter. Dette kan føre til at enkelte lag og foreninger kan bli stående igjen med store utfordringer. Kommunedirektøren foreslår derfor å bevilge 200.000 kroner til økning av kulturmidler til lag og foreninger. Disse midlene kan gå til å dekke deler av inntektsbortfall som følge av tapte dugnadstimer og utbetales med grunnlag i grunnlagt søknad. Det foreslåtte tiltaket finansieres av disposisjonsfond.

Saldo på Øyer kommunes disposisjonsfond per 31.12.2019 er 42.828.840,47 kroner.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Fire planlagte investeringstiltak til en samlet kostnad på 1.340.000 kroner framskyndes og gjennomføres i 2020. Dette finansieres gjennom økt låneopptak.
2. Vedlikeholdstiltak i henhold til vedlegg 1 kan prioriteres og gjennomføres ved evt. tilføring av økonomiske midler til kommunen.
3. Individuelle konkrete næringsfondsøknader vurderes av Lillehammer Region Vekst og behandles av Formannskapet. Punkt 5 i retningslinjene som omhandler «Ikke støtteverdige tiltak» kan fravikes.
4. Det bevilges 200.000 kroner til økning av kulturmidler til lag og foreninger, finansiert ved bruk av kommunens disposisjonsfond.

Ådne Bakke
Kommunedirektør

Anne Hjelmstadstuen Jorde